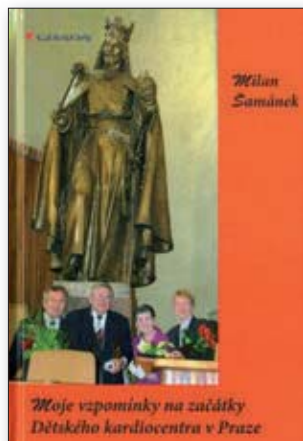

Milan Šamánek:

Moje vzpomínky na začátky Dětského kardiocentra v Praze

Praha: Grada, 2015, 100 stran.

Vydání první, formát 215×150 mm, vázaný výtisk, barevný.

ISBN 978-80-247-5004-0. Cena 134 Kč.

Tak už to u nás bývá: mimořádné myšlenky, skutky i gesta, které v cizině obdivují, se u nás netěší ani velké publicitě a mnohdy ani náležitému ocenění. Často nám v cizině závidějí to, čeho si doma ani příliš nevážíme. Tak je to i s dětskou kardiologií a především s péčí o děti s vrozenou srdeční vadou.

Na tom, že jsou dnes téměř všechny léčitelné, má neoddiskutovatelnou zásluhu Centrum pro léčbu vrozených srdečních vad v Praze-Motole. Tato referovaná kniha pojednává o jeho historii. Jejím autorem není nikdo jiný než hlavní iniciátor jeho vzniku prof. MUDr. Milan Šamánek, DrSc., FESC, FCMA. Vlastní text je rozdělen do 30 samostatných kapitol, různého obsahu i rozsahu. Uvedeny jsou předmluvou (prof. MUDr. Jan Janoušek, Ph.D.) a stručným úvodem, zakončeny seznamem literatury a velmi krátkým českým a anglickým souhrnem.

Co se z knihy dozvíte? Jak obtížně Dětské kardiocentrum v Praze-Motole vznikalo, o skutečných i neskutečných překážkách při realizaci koncepce celostátního centra, o pomoci/nepomoci řady v té době významných osobností (některé z nejruznějších důvodů bránily jeho vzniku), o obtížích při stabilizaci týmu, o formách spolupráce s kardiouchirurgy z Východu i ze Západu, o svízelných při organizaci mezinárodních vědeckých akcí (kongresy, semináře) v tehdejší ČR, o „vývozu“ československé medicíny do zahraničí, o pomoci při budování kardiocentra v Havaně i v Kuvajtu, o tom jaký vliv měla okupace v roce 1968, o uplatnění našich emigrujících kardiouchirurgů v zahraničí po roce 1968 a řadu dalších zajímavých informací. Hned jedna z prvních kapitol bude pro mladé kolegy možná překvapující: důvodem ke vzniku dětské kardiologie – jako oboru – byla revmatická kardiitida. Vrozené srdeční vady až do druhé světové války byly doménou patologických anatomů, protože byly neléčitelné. První operace vrozené srdeční vady byly v tehdejší Československu provedeny v letech 1946 a 1947. Prvním školicím pracovištěm byla Chirurgická klinika Fakultní nemocnice Hradec Králové a prvním školitelem řady pozdějších významných kardiouchirurgů byl prof. Jan Bedrna. Již do historie patří jména tenkrát významných kardiouchirurgů, připomeňme aspoň některé: Emerich Polák, Jan Černý, Vladimír Kořístek, Karol Šiška, Jaroslav Stark, Jaromír Uhlíř, Václav Kafka, Milan Brodský ad. Na počátku vzniku české dětské kardiologie

stáli: Hana Padovcová, Marie Voříšková, Jarmila Goetzová, Věra Hroboňová, Anna Nečasová, Milada Krčílková, Imrich Bor, Jaroslav Procházka, Jan Šumbera, Bohumil Vítek, Jiří Valenta, Josef Nečas, Jiří Vyhnánek, Václav Kafka a další. Většině současníků již tato jména mnoho neříkají. Při tomto výčtu kdysi významných osobností je poučné si uvědomit, jak rychle můžeme být zapomenuti!

Ale dětská kardiologie nejsou jen vrozené srdeční vady, prevence onemocnění srdce a cév dospělých začíná totiž již v dětství. A tak zde přibyl významný úkol dětské kardiologie. I tuto problematiku kniha zmiňuje.

K textu jsou zařazeny jak barevné, tak černobílé fotografie autora dokumentující různé významné okamžiky v jeho profesním životě nebo z provozu Dětského kardiocentra v Praze-Motole. Seznam literatury uvádí 44 časopiseckých/knižních titulů, téměř ve všech je prof. Šamánek prvním autorem nebo spoluautorem.

Co napsat závěrem? Knihy pamětníků jsou většinou zajímavé: přibližují minulou dobu, profesní i osobní zkušenosti, seznamují s jiným úhlem pohledu. Mohou být i poučné. Knihy pamětníků jsou ovšem i velmi osobní, a ne všichni a ne vše nutně muselo být zcela takové, jak se v nich popisuje.

Komu knihu doporučit?

Bylo by dobře, kdyby si ji přečetli především ti mladí lékaři, kteří řadu skutečností přijímají jako samozřejmost také proto, že se o historii svého oboru nezajímají, kteří téměř vše mají a o nic se nemusejí příliš snažit. Zvláště pro ně platí slova francouzského génia: „Proto jsem tak velký, že stojím na ramenou takových gigantů, jakými byli...“ A nemusí to být vždy giganti, na jejichž ramenou stojíme. Ale vždy jsou to jedinci s mimořádnou schopností anticipace, vysokou mírou nasazení, zapálení pro progresivní myšlenku a ochotní její realizaci věnovat téměř vše.

Profesor MUDr. Milan Šamánek, DrSc., je šťastný muž protože se mu podařilo realizovat profesní sen. Lze mu závidět a je mu nutné za to poděkovat. Každý si sice může říci: „I have a dream,“ ale ne každému se jeho sen splní.

Prof. MUDr. Jan Petrášek, DrSc.,

III. interní klinika, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice, Praha,
e-mail: jan.petrasek@lf1.cuni.cz